

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 23Co/317/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2712206024
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 08. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daša Kontríková
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2018:2712206024.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Daša Kontríková a sudkýň: JUDr. Iveta Jankovičová a JUDr. Ľubica Bundzelová, v právnej veci žalobcov: 1) C. T., nar. XX.X.XXXX, bytom A. č. XX, 2) D. T., nar. X.X.XXXX, bytom A. č. XX, žalobcovia 1) a 2) zastúpení: JUDr. Dušan Divko, spol. s r.o., so sídlom Šoltésovej 346/1, Považská Bystrica, IČO: 36 860 654, proti žalovanej: Slovenská republika, konajúca prostredníctvom: Ministerstvo spravodlivosti SR, so sídlom Župné námestie 13, Bratislava, o zaplatenie nemajetkovej ujmy, o odvolaniach proti rozsudku Okresného súdu Trnava, č. k. 8C/164/2012-562 zo dňa 29. marca 2017, žalobcov v časti o náhrade trov konania (vo výroku III.) a žalovanej v časti, v ktorej súd vyhovel (vo výroku I.), takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie sa v napadnutom rozsahu (vo výroku I. a III.) **r u š í a** vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Odvolaním napadnutým rozsudkom v poradí druhým súd prvej inštancie výrokom I. žalovanú zaviazal zaplatiť žalobcom každému po 3.452,78 eura, do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Výrokom II. súd žalobu vo zvyšku zamietol a výrokom III. žalovanej priznal právo na náhradu trov konania voči žalobcom v rozsahu 30,94 %. Súd rozsudok po citovaní § 3 ods. 1, § 4 ods. 1, § 9 ods. 1, 2, § 15 ods. 1, § 16 ods. 1, § 17 ods. 1, 2, 3, 4, § 27 ods. 1, 2 zák. č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, čl. 127 ods. 2, 4 Ústavy SR, § 5 ods. 1, § 6 zák. č. 215/2006 Z.z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi, vecne odôvodnil tým, že žalobcovia mali povinnosť prejednať nárok v zmysle § 15 ods. 1 zák. č. 513/2004 Z. z. Až po neuspokojení nároku na náhradu škody do šiestich mesiacov od prijatia žiadosti príslušným orgánom, je poškodený oprávnený domáhať sa uplatnenia nároku na súde. Žalobcovia si povinnosť splnili, svoju žiadosť o predbežné prerokovanie nároku poškodeného doručili dňa 7.2.2012 Ministerstvu spravodlivosti SR. Listom zo dňa 1.8.2012 bola žiadosť žalobcov označená ako nedôvodná. Následne návrhom doručeným súdu dňa 13.8.2012 si žalobcovia uplatnili nárok na súde. Zo žiadosti o predbežné prerokovanie škody zo dňa 3.2.2012 vyplýva, že žalobcovia od žalovanej žiadajú náhradu škody v sume 10.000 eur pre každého z nich ako nemajetkovú ujmu v súvislosti s konaním vedeným na Okresnom súde Skalica sp. zn. 3C/25/2008. Návrh žalobcov podaný na súd je takmer identický s požiadavkou uvedenou v ich žiadosti o predbežné prerokovanie zo dňa 3.2.2012, rozdiel je v tom, že v žalobe dôvodí aj okolnosťami vzniknutými po podaní návrhu na predbežné prerokovanie veci, a to pojednávanie konané dňa 27.6.2012. Predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody je hmotnoprávnou podmienkou jej uplatnenia na súde, ktorú si žalobcovia splnili. Požiadavku žalobcov na náhradu škody (ako nemajetkovej ujmy) v sume 10.000 eur pre každého vo vzťahu ku konaniu sp. zn. 3C/25/2008 posudzoval súd podľa ustanovení zák. č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, ktorý nadobudol účinnosť 1.7.2004 (a to na úkony od 1.7.2004). Pokiaľ ide o pasívnu legitimáciu žalovanej v tomto konaní vo vzťahu ku konaniu 3C/25/2008 súd ju mal preukázanú v zmysle § 4 ods. 1 písm. a) zák. č. 514/2003 Z. z. nakoľko vo veci sp. zn. 3C/25/2008 vydávali a vykonávali úkony od 1.7.2004 Okresný súd Skalica a Krajský súd v Trnave. Na základe uvedeného jediným orgánom, ktorý v tejto veci koná v mene Slovenskej republiky

je Ministerstvo spravodlivosti SR. Žalobcovia odôvodnili svoj návrh nesprávnym úradným postupom v rámci konania sp. zn. 3C/25/2008, konkrétne úkonov vykonaných od 1.7.2004 až do dnešného dňa, nakoľko k dnešnému dňu nie je o tejto veci právoplatne rozhodnuté. Za nesprávny úradný postup považovali aj zbytočné prieťahy v konaní, čo skonštatoval aj ústavný súd svojim ústavným nálezom v apríli 2011, keď ďalšie rozhodnutie vo veci bolo až v decembri 2012. Aj v tomto období dochádzalo k nesprávnemu úradnému postupu, keď Okresný súd Skalica nerozhodol právoplatne o žalobe žalobcov. Súd posudzovaný nárok rozdelil na dve základné obdobia; a) obdobie od 1.7.2004 do 16.2.2011, t.j. do obdobia, ktoré vzal do úvahy v rámci svojho rozhodovania Ústavný súd Slovenskej republiky, vydaním Nálezu Ústavného súdu SR I. ÚS 17/2011-55 zo dňa 13.4.2011, ktorý sa stal právoplatným 26.5.2011; b) a na obdobie po 17.2.2011, ktoré nie je pokryté nálezom Ústavného súdu, a kde žalobcovia boli povinní preukázať zásah do svojich práv. Súd k prvému obdobiu (od 1.7.2004 do 16.2.2011) konštatuje, že v uvedenom období došlo k porušeniu práva žalobcov na prejednanie veci bez zbytočných prieťahov, čo je konštatované Nálezom Ústavného súdu SR IÚS 17/2011-55 zo dňa 13.4.2011, ktorý sa stal právoplatným 26.5.2011. Uvedená skutočnosť je nesporná a nemožno na ňu nahliadať inak, nakoľko aj súd je viazaný dotknutým nálezom, a nemôže ho vykladať inak. Preto v nasledujúcich odsekoch sa súd sústreďuje na posúdenie, či v dôsledku porušenia práva žalobcov na prejednanie veci bez zbytočných prieťahov, im vznikol nárok na požadovanú nemajetkovú ujmu v súlade s ustanoveniami zákona č. 514/2003 Z.z. Druhým posudzovaným obdobím je obdobie od 17.2.2011 do súčasnosti, nakoľko žalobcovia v podanej žalobe a dokonca neskôr neobmedzili skutkové tvrdenia na rozhodný čas, ale tvrdili, že k porušovaniu dochádza aj naďalej (zakladali na uvedených tvrdeniach dôvodnosť žaloby) a to v priebehu celého konania tohto konania (viď napr. zápisnica zo dňa 16.4.2013 č.l. 188), pričom neobmedzili čas, za ktorý sa domáhajú nemajetkovej ujmy, ale v rámci konania zotrvali na pôvodných tvrdeniach, pričom dopĺňali nové tvrdenia o porušovaní práv v základnom konaní, poukazovali na porušovanie svojich práv v konaní pred Okresným súdom Skalica aj na pojednávaní v máji 2016, pričom súd vykonával dokazovanie v súlade s návrhmi účastníkov aj za obdobie po predbežnom prerokovaní nároku na náhradu škody.

2. Súd ďalej posúdil nárok žalobcov na náhradu škody spôsobenú nesprávnym úradným postupom za obdobie po 17.02.2011, ako nedôvodný s ohľadom na skutočnosť, že v konaní nebolo preukázané, že by došlo ku konštatovaniu prieťahov oprávneným orgánom v súlade s ustanoveniami zákona č. 514/2003 Z.z., a to či už v rámci kladného riešenia sťažnosti nadriadeným orgánom, prípadne ďalšieho nálezu ústavného súdu. Súd konštatuje, že žalobcovia na pojednávaní dňa 1.3.2017 uviedli, že od poslednej sťažnosti, ktorej dôsledkom bol Nález Ústavného súdu nepodávali ďalšie sťažnosti. Súd pri posúdení uvedeného nároku vychádzal z toho, že žalobcov v takomto konaní zaťažuje povinnosť predložiť titul, ktorý je výsledkom zákonom upravenej procedúry a obsahuje zistenie nesprávneho úradného postupu (následne aj preukázanie existencie škody a príčinnej súvislosti). Súd sa v plnej miere stotožňuje so závermi vyjadrenými v rozhodnutí Krajského súdu Trnava a teda že aplikáciou tak klasických metód interpretácie (kam patrí aj metóda logická, historická a systematická), ako aj modernejšou metódou ústavně-konformného výkladu je potrebné pristupovať k výkladu preukazovania nesprávneho úradného postupu podľa § 9 ods. 1 ZoZS rovnako aj pred účinnosťou jeho novely od 1.1.2013. Uvedený záver obsahuje aj dôvodová správa (k novele ZoZS zák. č. 412/2012 Z.z.), podľa ktorej opačný výklad by znamenal existenciu niekoľkých orgánov oprávnených v tom istom čase preskúmať postup toho istého súdu z hľadiska vzniku zbytočných prieťahov. Znamenalo by to aj absurdný záver, že všeobecné súdy by preskúmavali postup iných všeobecných súdov, pričom uvedené by mohlo smerovať aj k porušeniu inštančného prístupu v súdnictve. Keďže vecne príslušné pre rozhodovanie sporov o náhradu škody sú v prvom stupni zásadne okresné súdy, avšak súdy, ktoré môžu porušiť právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov môžu byť aj súdy vyššieho stupňa, krajské súdy, Najvyšší súd SR, prípadne aj Ústavný súd SR a v takomto prípade, ak by sa zbytočných prieťahov dopustil napríklad NS SR, okresný súd by mal konštatovať, že jeho nadriadený orgán sa dopustil zbytočných prieťahov. Rozhodovanie podľa § 9 ods. 1 ZoZS nepredstavuje konanie, v ktorom súd zisťuje alebo vyslovuje právo relevantné na posúdenie kmeňového konania (v takom prípade by šlo o neprípustné preskúmanie formou ďalšieho procesného prostriedku na ochranu práva).

3. Súd v súvislosti s ďalšími škodami žalobcov na zdraví, ktoré tvrdili po začatí konania na pojednávaníach, konštatuje, že tieto nespádajú pod predmet tohto konania, pričom v konaní by museli byť preukazované inými skutočnosťami, nie lekárskou správou od obvodného lekára. Súd dospel k záveru, že žalobcovia v tejto časti neuniesli dôkazné bremeno, nakoľko všetky nimi tvrdené skutočnosti boli rozporované protistranou, a žalobcovia zostali v tejto časti dôkazne nečinní, a teda tento svoj nárok

nepreukázali. Súd takto definovaný nárok, ktorý prezentovali žalobcovia, posúdil v rámci obdobia po 17.2.2011, a tento ako nedôvodný zamietol.

4. Súd ďalej uvádza, že žalobcovia sa nedomáhali v konaní náhrady škody v bežnom ponímaní, ale náhrady škody ako nemajetkovej ujmy, pričom vznik akejkoľvek škody na zdraví, majetku v konaní nepreukázali. Súd sa vráti k posúdeniu nároku žalobcov na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom za prvé obdobie od 01.07.2004 do 16.02.2011. V tomto období podľa názoru súdu k porušeniu práv žalobcov došlo, otáznym je nárok na náhradu škody. Súd aj základ tohto nároku rozdelil na dve časti, a to časť a) predstavujúcu užívanie viníc a časť b) predstavujúcu užívanie vinárskeho domčeka. Súd konštatuje, že žalobcovia odôvodňovali svoj nárok tým, že nemajú možnosť nerušeného a kludného života, pri užívaní svojej nehnuteľnosti, ktorú i reálne nemôžu postaviť, nakoľko im v tom bráni prebiehajúce súdne konanie. Súd k nároku, čo do užívania viníc (a), konštatuje, že žalobcovia nepreukázali svoj nárok čo do výšky, nakoľko z obsahu ich tvrdení, ako aj predložených listinných dôkazov neplynie skutočnosť, že by nemohli užívať dotknutý pozemok v celom rozsahu. Z obsahu samotných tvrdení žalobcov plynie, že spornými je len 300 m² pozemkov, z celkovej výmery 1.770 m² pozemkov, a len jedna vlastnícka hranica. Z predložených dôkazov a tvrdení (žalobca uviedol, že chodí na pozemok upratovať a kosiť), plynie, že žalobcovia môžu užívať nehnuteľnosť vo zvyšnom rozsahu, ale tak reálne nekonajú. Je na rozhodnutí žalobcov, či pozemok budú kosiť, alebo si na ňom vysadia aj vinič. Účel využitia dotknutého pozemku je výlučne na žalobcoch a nesú zodpovednosť za jeho nevyužívanie. Súd v súvislosti s tvrdeniami žalobcov, že nemôžu reálne užívať vinice konštatuje, že toto tvrdenie v konaní nepreukázali a zostali v tejto časti dôkazne nečinní. Súd vzal do úvahy, že časť hranice a tým aj užívanie pozemkov je obmedzené v rozsahu 300 m², čo predstavuje 16,95 % tvrdenej výmery, avšak žalobcovia nepreukázali v tomto konaní vlastníctvo nehnuteľností v tvrdenej výmere, a teda neuniesli dôkazné bremeno. Z pripojených listinných dôkazov zo spisu 3C/25/2008 nebolo možné zistiť výmeru dotknutých parciel vo vlastníctve žalobcov, a to ani z geometrického plánu nachádzajúcim sa na č.l. 214 tohto spisu. Súd v súvislosti s pripojenými dôkazmi nachádzajúcimi sa na č. l. 352-554 konštatuje, že účastníci nenavrhlí ich vykonanie ako dôkazu, pričom súd z vlastnej iniciatívy po zmene procesných predpisov od 01.07.2016 nemôže vykonať takýto dôkaz bez návrhu. Vzhľadom na uvedené súd nemal preukázané vlastníctvo žalobcov k dotknutým parcelám v tvrdenom rozsahu a teda ani možnú výšku škody na ich strane, ktorá by mohla byť preskúmateľná a preto už neskúmal príčinnú súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom a žalobu v tejto časti zamietol. Nemajetkovú ujmu titulom nemožnosti nerušene, pokojne a kludne užívať vinársky domček (búdu, b) žalobcovia preukázali. V dôsledku prebiehajúceho súdneho sporu nemôžu vybudovať vinársky domček, pričom konanie o jeho výstavbe je prerušené, rozhodnutím Obvodného úradu životného prostredia v Skalici č. k. 465/94 2/95 zo dňa 16.02.1995 č. l. 207, pričom k dotknutej budúcej nehnuteľnosti žalobcom svedčia aj ďalšie dôkazy na č. l. 208-214. Súčasne súd vyhodnotil ako vierohodné aj výpovede svedkov, aj keď šlo o príbuzných, nakoľko svedkovia podľa výpovede uvádzali pravdu, aj keď v niektorých intenciách v rovine špekulácii vyjadrením „myslím si“. Podstatné však nie je, že čo si mysleli svedkovia, ale skutočnosť, že susedia, resp. okolie žalobcov sa reálne zaujíma o priebeh ich sporu. Súd posúdil ako vierohodnú aj výpoveď švagrinej, ktorá podľa vyjadrenia bola svedkom posmešných dopytov zo strany susedov. Súdne konanie, ktoré prebieha od 90 rokov zasiahlo osoby žalobcov tým, že reálne nemohli vykonávať svoje voľnočasové aktivity tak, ako by si predstavovali, v klude a šťastí, ale museli sa venovať súdnemu sporu. Nakoľko nejde v prejednávanej príhode o mesto, ale obec, dotkol sa súdny spor aj prostredia, v ktorom žijú žalobcovia, nakoľko takýto spor susedov musí byť všeobecne známy, čo potvrdili aj svedecké výpovede. Dlhoročný súdny spor nevzníeva v prospech jeho účastníka, pred bližším, alebo aj širším okolím dotknutej osoby, pričom znižuje vážnosť dotknutej osoby, nakoľko ľudia negatívne vnímajú uvedenú okolnosť, a to či už cez odmietanie dotknutej osoby, alebo jej ľutovanie. Ani jeden z uvedených statusov nie je na prospech dobrého mena, či povesti človeka. Závažnosť súd vidí v súkromnom živote v tom, že žalobcovia s odstupom mnohých rokov sa museli venovať súdnemu sporu a nie voľnočasovým aktivitám. Rovnako z dôvodov uvedených v predchádzajúcich vetách sťažuje daný stav aj realizáciu v rámci spoločenských aktivít, ktoré sú vnímané negatívne samotnými žalobcami, ale aj ich okolím, ktoré prijíma takýchto ľudí s neopodstatnenou nedôverou, zvlášť v prostredí, v obci s menším počtom ľudí, kde je človek často pod nechceným drobnohľadom, ktorý nedokáže posúdiť jeho rozmer človeka. Závažnosť súd vidí v dĺžke konania a v neistom právnom postavení žalobcov, ktorí sa od 90-tych rokov nemôžu domôcť svojho práva a tráviť život a čas podľa svojej voľby. Súd je toho názoru, že v demokratickej spoločnosti a v právnom štáte, by sa žalobca mal všetkými právnymi prostriedkami domáhať ochrany svojho práva a nie svojpomocou (napr. postavením stavby bez povolenia), čo žalobcovia reálne robia, aj keď do súčasnosti bezúspešne. Za takto zisteného stavu mal súd preukázané, že žalobcom svedčí nárok

na nemajetkovú ujmu v podobe nemožnosti užívať vinársky domček, a teda že im je odopierané právo na nerušené a pokojné užívanie ich majetku, a to v dôsledku Nálezom Ústavného súdu SR konštatovaných prietahov v súdnom konaní. Súd konštatuje, že pri základe je viazaný nálezom Ústavného súdu SR, pričom vzhľadom na splnenie ostatných predpokladov rozhodoval o výške nemajetkovej ujmy v tejto časti. V tejto veci je pomerne ťažké určiť nemajetkovú ujmu, ako náhradu škody, pričom táto vychádza zo zákonných ustanovení. Ide o nemajetkovú ujmu za stratu radosti, narušenie pokojného života v podobe užívania vinárskeho domčeka a je daná vnútorným prežívaním žalobcov. Súd vzhľadom na všetky okolnosti dospel k záveru, že žalobcovia stavom, ktorý nastal, nemajú reálnu radosť zo svojho majetku, sú obmedzovaní na svojich zákonných právach a preto im prináleží právo na náhradu škody formou nemajetkovej ujmy. Súd súčasne vyhodnotil, že existuje priama príčinná súvislosť medzi stavom, v akom sa žalobcovia v rozhodnom období nachádzali a nesprávnym úradným postupom, prietahmi, konštatovanými nálezom ústavného súdu. Ak by konanie bolo bývalo právoplatne skončené, neboli by žalobcovia v stave právnej neistoty, neklude a mohli by realizovať svoj sen o šťastnom živote (ak by uspeli), resp. sa venovať inej činnosti, ak by v konaní 3C 25/2008 neuspeli. Súd je teda toho názoru, že bez konania 3C 25/2008, by nebol ani stav nespokojnosti, nešťastia a zmarených očakávaní žalobcov. Súd súčasne vyhodnotil ako dôležitú aj skutočnosť, že žalobcovia roky života, kedy boli v plnej sile nemohli realizovať v súlade so svojimi snami a plánmi. Vzniknutú škodu súd vidí práve v reálnom rozporení žalobcov.

5. Maximálny nárok, ktorého sa žalobcovia môžu domáhať predstavuje sumu 15.850 eur, ako 50 násobok minimálnej mzdy platnej v roku 2011. Poškodenými boli obaja žalobcovia, v súlade s § 15 ods. 1 zák. č. 215/2006 Z.z. v spojení s § 17 ods. 4 zák. č. 514/2003 Z.z., predstavuje suma 15.850 eur spoločný nárok. Súd pre uplatnenie výšky požadovaného nároku uplatnil minimálnu mzdu platnú pre rok 2011. Súd posúdil žalobu ako čiastočne dôvodnú, pričom rozdelil požadovaný žalobný nárok žalobcov podľa nasledovných kritérií. Každý žalobca sa domáhal zaplatenia 10.000 eur za obdobie od 01.07.2004 do dňa podania žaloby. Súd určil požadovaný nárok do dňa predbežného prerokovania náhrady škody, t.j. za obdobie 2.780 dní. Nárok na jeden deň predstavuje sumu 5,70 eura. Z toho dôvodných je obdobie od 1.7.2004 do 16.2.2011, t.j. obdobie 2.423 dní, t.j. 13.811,11 eura. Uvedenú sumu však súd rozdelil na dve polovice, ako časť za užívanie domčeka a časť za užívanie vinice, t.j. žalobcovia majú nárok na zaplatenie sumy 6.905,55 eura za nemožnosť užívať vinohradnícky domček, pričom ide o spoločnú sumu, t.j. každý z dotknutých má nárok na zaplatenie sumy 3.452,78 eura po zaokrúhlení. Sumu 3.452,78 eura súd každému žalobcovi priznal na základe všetkých vyššie uvedených skutočností. Vo zvyšku súd žalobu zamietol. Súd zamietol aj požadované úroky z omeškania, nakoľko povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy vzniká až na základe súdneho rozhodnutia, v ktorom je určená doba splnenia. Až uplynutím určenej lehoty splnenia sa žalovaný dostáva do omeškania (rozsudok NS SR z 14.3.2012, sp. zn. 6Cdo 185/2011). Priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, nie je totožný nárok s finančným zadostučinením podľa článku 127 ods. 3 Ústavy SR, pričom ide o samostatný nárok, preto ich nemožno zamieňať. Súčasne súd konštatuje, že priznaním primeraného finančného zadostučinenia podľa článku 127 od. 3 Ústavy SR, nebolo dotknuté právo žalobcov domáhať sa náhrady podľa v súlade s článkom 127 ods. 4 Ústavy SR, čo v konečnom dôsledku aj vykonali. O náhrade trov konania rozhodol súd podľa § 262 ods. 1, § 255 ods. 1, 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP) tak, že nárok na ich náhradu má žalovaná, a to v pomere akom bola úspešná v konaní. Súd žalobe v časti o zaplatenie 3.452,78 eur s príslušenstvom vyhovel a vo zvyšnej časti žalobu zamietol. Žalovaná bola úspešná čiastočne o zaplatenie sumy 13.094,44 eura. Žalobcovia sa domáhali zaplatenia 2 x 10.000 eur. Podľa výsledku konania ako celku bol hrubý úspech žalobcov v rozsahu 34,53 % (6.905,55 eura : 20.000 eur x 100) a úspech žalovanej v rozsahu 65,47%. Čistý úspech žalovanej predstavuje 30,94% (65,47% - 34,53 %). O výške trov konania bude rozhodnuté samostatným rozhodnutím po právoplatnosti rozsudku vo veci samej.

6. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podali odvolanie žalobcovia prostredníctvom právneho zástupcu v rozsahu výroku III. o trovách konania z dôvodu, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP. Žalobcovia navrhli, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v rozsahu výroku III. zmenil a priznal žalobcom plnú náhradu trov konania a aj náhradu odvolacích trov. Žalobcovia odvolanie odôvodnili tým, že sa domáhali náhrady škody titulom nemajetkovej ujmy, ktoré im bola spôsobená postupom súdu v zmysle zák. č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci. Súd prvej inštancie na základe svojej úvahy priznal žalobcom každému sumu vo výške po 3.452,78 eura. Náhrada nemajetkovej ujmy, resp. jej výška podľa citovaného zákona sa určuje podľa rovnakých kritérií ako výška náhrady

nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého súd určí výšku náhrady nemajetkovej ujmy s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Výška náhrady nemajetkovej ujmy § 17 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z.z. sa určuje s prihliadnutím najmä na osobnosť poškodeného, závažnosť vzniknutej ujmy, závažnosť následkov v súkromnom a spoločenskom postavení. Výška nemajetkovej ujmy či už sa uhradza v konaní o ochranu osobnosti alebo v konaní o náhradu škody spôsobenú štátnymi orgánmi za nesprávny úradný postup, závisí od úvahy súdu a preto pre priznanie plnej náhrady trov konania v tomto prípade nie je podstatný rozsah čiastočného úspechu sporových strán (v nepatrnej alebo prevažnej časti), ale podstatné je, že súd uznal nárok žalobcov a výška závisela od úvahy súdu. Úvaha súdu o výške plnenia sa musí opierať o hmotné právo, spravidla o právne normy, v ktorých je rozsah nároku upravený vymedzením právne relevantných kritérií a jeho samotné určenie (vyčíslenie) vyplýva z konkrétnych okolností danej veci. V tejto súvislosti žalobcovia poukázali na rozhodnutie IV. ÚS 599/2013 - 60.

7. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podala odvolanie žalovaná z dôvodu, že považuje napadnutý rozsudok vo výroku I. a vo výroku III. s ním súvisiaceho o trovách konania za nesprávny. Podľa názoru žalovanej súd nesprávnym procesným postupom znemožnil žalovanej, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva žalovanej na spravodlivý proces (§ 365 ods. 1 písm. b) CSP) a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h) CSP). Súd prvej inštancie k rozhodnutiu o priznaní časti žalobcami uplatneného nároku dospel na základe nesprávnej interpretácie právnej normy, pod ktorú subsumoval preukázaný skutkový stav v tomto konaní, čím dospel k nesprávnemu záveru o dôvodnosti predmetnej časti uplatneného nároku. Súd prvej inštancie navyše svoje právne posúdenie veci odôvodnil nedostatočným spôsobom, čím porušil právo žalovanej na spravodlivý proces.

8. Súd prvej inštancie priznanie peňažnej sumy odôvodnil tým, že žalobcovia v dôsledku zbytočných prieťahov v súdnom konaní vedenom na Okresnom súde Skalica pod sp. zn. 3C/25/2008 ako strana tohto konania nemajú možnosť užívať vinársky domček, ktorý sa mal nachádzať na pozemku, nehnuteľnosti, ktorá je predmetom uvedeného súdneho konania. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že zbytočné prieťahy v konaní Okresného súdu Skalica, sp. zn. 3C/25/2008, ktoré boli konštatované v náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 13.4.2011, č. k. I. ÚS 17/2011-55, a to v období od 1.7.2004 do 16.2.2011 sú príčinou vzniku nemajetkovej ujmy vzniknutej v osobnostnej sfére žalobcov. Právnym titulom časti žalobcami uplatneného nároku sú nepochybne zbytočné prieťahy v konaní Okresného súdu Skalica sp. zn. 3C/25/2008, ktoré boli konštatované Ústavným súdom SR vo vyššie spomenutom náleze zo dňa 13. 4. 2011. Vznik nemajetkovej ujmy na strane žalobcov súd prvej inštancie posudzoval v intenciách vykonaného dokazovania na základe § 17 ods. 2 a 3 zák. č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci (ďalej len ZoZŠ). V príčinnej súvislosti s týmto právnym titulom mala žalobcom vzniknúť súdom priznaná nemajetková ujma.

9. Žalovaná už vo svojom vyjadrení k žalobe doručenom súdu dňa 12.4.2013 zaujala k vzniku nemajetkovej ujmy na strane žalobcov negatívne stanovisko, a to z dôvodu, že podľa žalovanej nie sú splnené definičné kritériá vzniku nemajetkovej ujmy na strane žalobcov v zmysle § 17 ods. 2 ZoZŠ, keďže žalobcovia už boli skôr nemajetkovo odškodnení nálezom Ústavného súdu SR č. k. I. ÚS 17/2011- 55, a to priznaním primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 12.000 eur každému žalobcovi jednotlivo, t. j. spoločne vo výške 24.000 eur. Žalovaná od začiatku konania tvrdila, že priznanie primeraného finančného zadosťučinenia žalobcom za zbytočné prieťahy v konaní Ústavným súdom SR v tomto prípade vylučuje možnosť opätovného finančného odškodnenia nemajetkovej ujmy žalobcov na základe totožných skutkových okolností v konaní podľa ZoZŠ. Žalovaná tento svoj názor odôvodnila s poukazom na § 17 ods. 2 ZoZŠ. Podľa názoru žalovanej saturácia nemajetkovej ujmy nepeňažnou ako aj peňažnou formou, konkrétne konštatovaním porušenia práv žalobcov spoločne s priznaním primeraného finančného zadosťučinenia ústavným súdom vylučuje, aby bola poškodenému za nezmenených skutkových okolností priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v konaní podľa ZoZŠ. V prípade žalobcov totiž konštatovaním porušenia práv žalobcov Ústavným súdom SR v konaní o ústavnej sťažnosti a následné priznanie primeraného finančného zadosťučinenia možno považovať za dostatočné zadosťučinenie za porušenie práv žalobcov a zároveň tiež za iné uspokojenie nemajetkovej ujmy, ktorá žalobcom vznikla v príčinnej súvislosti so zbytočnými prieťahmi v nimi namietanom súdnom konaní.

10. Súd prvej inštancie sa s vyššie uvedenou argumentáciou žalovanej zaoberal v bode 42. odôvodnenia napadnutého rozsudku. Žalovaná považuje uvedené právne posúdenie veci súdom prvej inštancie za nesprávne. K priznaniu primeraného finančného zadosťučinenia v konaní o ústavnej sťažnosti žalovaná uvádza, že tento inštitút zakotvený v čl. 127 ods. 3 Ústavy SR síce nemožno zamieňať s inštitútom náhrady škody podľa ZoZŠ, avšak podľa názoru žalovanej, ktorý žalovaná už v konaní pred súdom prvej inštancie prezentovala vo svojom písomnom vyjadrení ako i ústne na pojednávaní dňa 1.3.2017, je pri rozhodovaní o náhrade nemajetkovej ujmy v kompenzačnom konaní podľa ZoZŠ potrebné na skutočnosť, že Ústavný súd SR konštatoval porušenie základných práv žalobcov a zároveň im za toto porušenie priznal primerané finančné zadosťučinenie, prihliadať ako na podstatnú okolnosť, ktorú je nevyhnutné vziať do úvahy pri posudzovaní vzniku nemajetkovej ujmy v zmysle § 17 ods. 2 ZoZŠ. V zmysle judikatúry Ústavného súdu SR je cieľom primeraného finančného zadosťučinenia dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva. Podľa názoru žalovanej teda v konaní podľa ZoZŠ, v prípade nepreukázania skutočností, ktoré by odôvodňovali odškodnenie nemajetkovej ujmy v sume prevyšujúcej sumu priznanú Ústavným súdom SR titulom poskytnutia primeraného finančného zadosťučinenia v konaní o ústavnej sťažnosti, a to s ohľadom na § 17 ods. 2 a 3 ZoZŠ, žalobcovia nemajú nárok na náhradu nemajetkovej ujmy na základe totožných skutkových okolností, aké boli predmetom konania o ústavnej sťažnosti.

11. Inštitút priznania primeraného finančného zadosťučinenia slúži na odškodňovanie výlučne nemajetkovej ujmy vzniknutej v súvislosti s porušením základných, ústavou garantovaných práv. Príčinou pre priznanie primeraného finančného zadosťučinenia je iná ako majetková ujma na strane poškodeného, t. j. ujma citová, vyvolaná nezákonným zásahom do práv poškodeného. Rovnako je tomu i v prípade odškodňovania nemajetkovej ujmy osôb poškodených nezákonným zásahom orgánu verejnej moci do ich práv, ktorý inštitút vyplýva z čl. 46 ods. 3 a 4 Ústavy SR a je bližšie špecifikovaný prostredníctvom ZoZŠ. V prípade odškodňovania osôb poškodených pri výkone verejnej moci sa však odškodňuje predovšetkým majetková škoda, ktorou sa v zmysle § 17 ods. 1 Zo ZŠ rozumie skutočná škoda a ušlý zisk. O náhrade majetkovej škody ústavný súd v konaní o ústavnej sťažnosti rozhodovať nemôže. Náhrada nemajetkovej ujmy je tak predmetom konania ústavného súdu podľa čl. 127 ods. 3 Ústavy SR, ako i konania o náhrade škody podľa čl. 46 ods. 3 Ústavy SR, resp. podľa ZoZŠ. V otázke náhrady nemajetkovej ujmy teda možno badať kolíziu dvoch právnych inštitútov, a to vyššie citovanej úpravy primeraného finančného zadosťučinenia poskytovaného ústavným súdom a úpravy náhrady škody spôsobenej pri výkone verejnej moci. Podstatou a účelom odškodnenia prostredníctvom oboch právnych inštitútov je však reparácia nezákonného zásahu do inej ako majetkovej sféry poškodeného, t. j. poskytnutie finančnej náhrady za zásah do iných ako majetkových práv osôb. Tak ústavný súd, ako i súd konajúci o náhrade škody posudzujú vznik nemajetkovej ujmy de facto v intenciách totožných skutkových okolností, t. j. posudzujú, či skutočne došlo k takému porušeniu práv poškodeného, v súvislosti s ktorými vznikla v nemajetkovej sfére poškodeného ujma, ktorú je potrebné odškodniť poskytnutím finančných prostriedkov, keďže samotné konštatovanie porušenia práv je nepostačujúce. Preto, podľa názoru žalovanej, v prípade ak určitý skutkový stav týkajúci sa porušenia práv poškodeného preskúma ústavný súd, dospeje k záveru, že v danom prípade je potrebné poskytnúť primerané finančné zadosťučinenie, a na základe žiadosti samotného poškodeného k priznaniu takéhoto finančného zadosťučinenia za nemajetkovú ujmu aj pristúpi, je nemožné, aby na základe toho istého skutkového stavu opätovne o priznaní finančnej náhrady za vznik nemajetkovej ujmy rozhodol všeobecný súd v kompenzačnom konaní podľa ZoZŠ. Takýmto postupom by bol spochybnený samotný záver ústavného súdu o primeranosti ním poskytnutého finančného zadosťučinenia, k čomu podľa názoru žalovanej došlo aj v konaní pred súdom prvej inštancie.

12. Iná situácia by v konaní nastala, ak by žalobcovia požadovali od žalovanej náhradu majetkovej škody, a to v podobe skutočnej škody alebo ušlého zisku, vzniknutej v príčinnej súvislosti s deklarovávaným nesprávnym úradným postupom. Ústavný súd totiž o náhrade akejkoľvek majetkovej škody nerozhodoval, keďže na takéto rozhodovanie ani nie je oprávnený, a súd v kompenzačnom konaní by bol povinný v zmysle čl. 46 ods. 3 a 4 Ústavy SR, resp. ustanovení ZoZŠ vznik takejto škody posudzovať a o ňom meritórne rozhodnúť. V tomto konaní však žalobcovia požadujú výlučne náhradu nemajetkovej ujmy vzniknutej v príčinnej súvislosti s nesprávnym úradným postupom Okresného súdu Skalica v konaní vedenom pod sp. zn. 3C/25/2008, ktorá už bola predmetom konania o ústavnej sťažnosti pred Ústavným súdom SR. Odlišná situácia by nastala taktiež v prípade, ak by Ústavný súd SR

v konaní o ústavnej sťažnosti žalobcov skonštatoval, že v namietanom súdnom konaní došlo zbytočnými prietahmi k porušeniu základných práv žalobcov, avšak nepriznal by žalobcom primerané finančné zadosťučinenie, napr. z dôvodu, že žalobcovia o priznanie takéhoto zadosťučinenia vyslovene nežiadali.

13. Súd prvej inštancie sa dopustil nesprávnosti i v posudzovaní výšky peňažnej náhrady poskytnutej za vznik nemajetkovej ujmy na strane žalobcov. Súd prvej inštancie totiž pri posudzovaní výšky nemajetkovej ujmy v zmysle § 17 ods. 2 a 3 ZoZŠ vychádzajúc zo svojho nesprávneho právneho názoru týkajúceho sa vplyvu priznania primeraného finančného zadosťučinenia ústavným súdom na možnosť priznania nemajetkovej ujmy podľa ZoZŠ, pri posudzovaní výšky nemajetkovej ujmy vôbec nezohľadnil skutočnosť, že žalobcovia boli odškodnení poskytnutím predmetného primeraného finančného zadosťučinenia Ústavným súdom SR, a to vo výške 12.000 eur jednotlivo každému zo žalobcov. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie týkajúce sa priznania náhrady nemajetkovej ujmy žalobcom taktiež nedostatočne odôvodnil. Ak súd odmietne nejaký argument účastníka konania, musí ho v odôvodnení rozhodnutia vyvrátiť, resp. aspoň spochybniť, alebo vysvetliť, prečo tento argument považuje za irelevantný. Súd prvej inštancie podľa názoru žalovanej v bode 42. odôvodnenia napadnutého rozsudku nedostatočne zdôvodnil priznanie náhrady nemajetkovej ujmy žalobcov, neprihliadajúc pritom na argumenty žalovanej ohľadne duplicity uspokojenia nároku na náhradu nemajetkovej ujmy žalobcov a na to, že priznanie primeraného finančného zadosťučinenia je potrebné v tomto konaní vnímať ako podstatnú okolnosť vylučujúcu možnosť opätovného priznania náhrady nemajetkovej ujmy podľa ZoZŠ v zmysle § 17 ods. 2 ZoZŠ. Súd prvej inštancie v tejto časti iba skonštatoval, že priznanie primeraného finančného zadosťučinenia podľa čl. 127 Ústavy SR je odlišným právnym inštitútom ako náhrada škody podľa čl. 46 Ústavy SR, na základe čoho nič nebráni žalobcom uplatňovať si nárok na náhradu škody podľa ZoZŠ voči žalovanej. Súd prvej inštancie sa v tejto časti riadne nevysporiadal s argumentáciou žalovanej, pričom nevzal do úvahy konkrétne okolnosti tohto prípadu, t. j. predchádzajúce faktické odškodnenie nemajetkovej ujmy žalobcov za nesprávny úradný postup prostredníctvom finančného zadosťučinenia priznaného Ústavným súdom SR. Žalovaná v súlade s vyššie uvedenými odvolacími dôvodmi navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. a výroku III. v súlade s § 388 CSP zmenil tak, že žalobu v tejto časti zamietne a prizná žalovanej náhradu trov konania v rozsahu 100%. Alternatívne žalovaná navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. a vo výroku III. v súlade s § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušil a v súlade s § 391 ods. 1 CSP vrátil vec v rozsahu zrušenia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

14. K odvolaniu žalovanej sa vyjadrili žalobcovia prostredníctvom právneho zástupcu. Vo vyjadrení uviedli, že odvolanie žalovanej sa neopiera o nové odvolacie dôvody a skutočnosti, o ktorých už odvolací súd raz rozhodol a to uznesením Krajského súdu Trnava zo dňa 7.10.2015, č. k. 23Co420/2013-322, ktorý bol zrušený zamietavý rozsudok súdu prvej inštancie a vec bola vrátená na ďalšie konanie. Odvolací súd v tomto zrušujúcom rozsudku sa stotožnil s názorom žalobcov o tom, že je potrebné rozlišovať nárok na primerané finančné zadosťučinenie podľa článku 127 ods. 3 Ústavy SR a náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 17 ods. 2 ZoZS. Súd prvej inštancie je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu a v týchto intenciách súd prvej inštancie aj rozhodol. Žalovaná vo svojom odvolaní uvádza tie isté argumenty ako uvádzala k vyjadreniu k nášmu odvolaniu zo dňa 26.7.2013. Súd prvej inštancie prihliadol aj na ten fakt, že žalobcovia boli odškodnení pred Ústavným súdom SR a preto žalobcom priznal náhradu každému po 3.452,78 eura, voči ktorej čiastke sa žalobcovia neodvolali. Žalobcovia preto navrhli, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. potvrdil a priznal žalobcom priznal aj náhradu trov odvolacieho konania.

15. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou stranou sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného je dôvodné.

16. S prihliadnutím k rozsahu a dôvodom odvolania žalovanej (a aj žalobcov vo výroku o trovách konania) bol predmetom prieskumu odvolacieho súdu výrok I. rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým bola priznaná žalobcom 1) a 2) nemajetková ujma každému po 3.452,78 eura (z uplatnenej sumy

10.000 eur pre každého z nich) podľa § 17 zák. č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a výrok III. o náhrade trov konania. Po vykonanom dokazovaní súd prvej inštancie dospel k záveru, že uplatnený nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy bol čiastočne dôvodný, keď žalobcovia preukázali základné predpoklady pre priznanie náhrady škody, ktorými sú vznik nemajetkovej ujmy, protiprávne konanie, za ktoré zodpovedá žalovaná a príčinná súvislosť medzi vznikom nemajetkovej ujmy a protiprávnym konaním. Nárok na nemajetkovú ujmu u žalobcov podľa názoru súdu prvej inštancie predstavuje nemožnosť užívať vinársky domček, čím je im odopierané právo na nerušené a pokojné užívanie ich majetku, v dôsledku prietáhov v konaní vo veci vedenej na Okresnom súde Skalica č.k. 3C/25/2008 v období od 1.7.2004 do 16.2.2011. Nálezom Ústavného súdu SR zo dňa 13.4.2011 sp. zn. I. ÚS 17/2011 boli v uvedenej veci konštatované prietahy v súdnom konaní (čím bolo preukázaný nesprávny úradný postup, resp. protiprávne konanie) a Ústavný súd SR priznal žalobcom spolu 24.000 eur (každému po 12.000 eur). Predmetom prieskumu odvolacieho súdu nebola časť rozsudku, v ktorej bola žaloba vo zvyšku zamietnutá, pretože žalobcovia v tejto časti odvolanie nepodali a rozsudok v zamietajúcej časti nadobudol právoplatnosť.

17. Žalovaná v odvolaní namietala nesprávne právne posúdenie veci, duplicitu priznaného nároku z dôvodu, že Ústavný súd už žalobcov odškodnil. Priznanú nemajetkovú ujmu považovala žalovaná za neprimerane vysokú.

18. Zákon č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci v § 17 ods. 2 priznáva poškodeným, ktorým vznikla ujma nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, právo na úhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch za súčasného splnenia dvoch podmienok, a to, že samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadostučinením vzhľadom na spôsobenú ujmu a jednak že nie je možné túto vzniknutú ujmu uspokojiť inak, čo môže byť napr. formou verejného ospravedlnenia, uverejnením rozsudku, znením jeho odôvodnenia a pod. Vznik objektívnej zodpovednosti štátu za vznik nemajetkovej ujmy tiež predpokladá existenciu príčinnej súvislosti medzi vydaním nezákonného rozhodnutia či nesprávnym úradným postupom a vznikom nemajetkovej ujmy. Nemajetková ujma predstavuje zásah do inej, než majetkovej sféry poškodeného, a teda môže predstavovať rôzne negatívne následky do osobnostnej integrity poškodeného vplyvajúce na jeho česť, vážnosť, povesť, doterajší súkromný a pracovný život, rodinné vzťahy, spoločenské postavenie a pod. Zákon pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy výslovne, demonštratívny výpočtom, stanovuje kritériá, ktoré je potrebné vždy posúdiť s ohľadom na konkrétne skutkové okolnosti každého individuálneho prípadu. Stanovenie výšky nemajetkovej ujmy nie je tak ponechané na ľubovôľu súdu, ale musí byť založené na konkrétnych a preskúmateľných hľadiskách, ktoré musia vychádzať zo skutkového stavu na základe dokazovania vykonaného najmä na zisťovanie konkrétnych následkov v jednotlivých oblastiach spoločenského života dotknutej osoby, v ktorom smere dôkazné bremeno zaťažuje poškodeného. Uznesením odvolacieho súdu č.k. 23Co/420/2013 -322 zo dňa 7.10.2015 bol v poradí prvý rozsudok súdu prvej inštancie zrušený (žaloba bola zamietnutá), pričom odvolací súd vyslovil v uznesení záver, že všeobecný súd môže priznať žalobcom náhradu škody podľa osobitného zákona (zák. č. 514/2003 Z.z.) aj popri tom, že žalobcovia boli odškodnení za prietahy v konaní ústavným súdom podľa čl. 127 ods. 3 Ústavy SR.

19. V tejto súvislosti možno vo všeobecnosti konštatovať, že určujúcim vodítkom pre stanovenie výšky nemajetkovej ujmy by mala byť jej primeranosť, čo konštatoval už odvolací súd vo vyššie uvedenom uznesení, pričom uviedol, že súd prvej inštancie primeranosť nemajetkovej ujmy má hodnotiť (nie však ako totožný nárok podľa čl. 127 ods. 3 Ústavy SR), aj možným porovnaním uplatňovaných nárokov. Súd prvej inštancie sa však primeranosťou výšky nároku nezaoberal a preto bolo možné sa stotožniť s právnym názorom žalovanej, že súd sa riadne nevysporiadal s námietkou žalovanej o neprimeranosti nároku žalobcov na zaplatenie nemajetkovej ujmy uplatnenom v konaní pre prietahy v konaní vo veci vedenej na Okresnom súde Skalica č.k. 3C/25/2008 v období od 1.7.2004 do 16.2.2011. Z uvedenej právnej úpravy, ktorá stanovuje okruh skutočností (§ 17 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z.z.), na ktoré je potrebné pri určení výšky peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy prihliadnuť, potom vyplýva, že nárok na peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy nemožno vyvodiť len zo samotnej existencie nesprávneho úradného postupu, bez zreteľa na následky dopadu vzniknutej ujmy na jednotlivé stránky života dotknutej osoby, závažnosť ujmy a okolnosti, za ktorých k nej došlo. Odvolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že nečinnosť orgánu verejnej moci či zbytočné prietahy v konaní nepochybne znamenajú samé osebe pre poškodeného určitú imateriálnu ujmu, to však ale poškodeného nezbavuje povinnosti preukázať, v prípade uplatňovania jej peňažnej náhrady, vznik tejto nemajetkovej ujmy v jednotlivých oblastiach

života a intenzitu zásahu, ako aj to, že iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočne účinným a efektívnym prostriedkom na vyváženie či zmiernenie tejto vzniknutej ujmy. Hoci aj v dôsledku neprimerane dlhotrvajúceho konania možno ujmu spočívajúcu v neistote poškodeného o výsledku konania predpokladať, je ale predmetom ďalšieho dokazovania posudzovanie, či ide o ujmu nepatrnú alebo značnú, kedy je na poškodenom, aby svoje tvrdenia o existencii takých relevantných skutočností, ktoré umocňujú hĺbku zásahu alebo významne ovplyvňujú jeho životnú situáciu, v konaní hodnoverne preukázal. Pri posudzovaní intenzity zásahu je za určujúce hľadisko potrebné považovať charakter konania, v ktorom ujma vznikla, keďže ujma vzniknutá v ne/sporovom konaní môže byť iná, ako ujma vzniknutá v exekučnom konaní a rovnako treba rozlišovať medzi konaním civilným, trestným či správnym a napokon treba vziať osobitne na zreteľ aj predmet konania z hľadiska jeho významu pre stranu (trestné konanie, konanie starostlivosti o maloletých, o osobnom stave, pracovnoprávne spory, konania týkajúce sa života a zdravia) a ochrany akých práv či právom chránených záujmov sa v ňom dovoľáva, s prihliadnutím aj na jej osobné pomery či iné konkrétne skutkové okolnosti každého individuálneho prípadu (vysoký vek, zdravotný stav a pod.); zvýšený význam predmetu konania pre osobu poškodeného musí táto osoba v konaní nielen tvrdiť, ale aj spoľahlivo preukázať.

20. V prejednávanej veci síce bola konštatovaná závažnosť ujmy na strane žalobcov, nebola však hodnotená intenzita zásahu, súd prvej inštancie sa nevysporiadal s otázkou, prečo iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočne účinným a efektívnym prostriedkom na vyváženie či zmiernenie tejto vzniknutej ujmy. Nárok na nemajetkovú ujmu u žalobcov podľa názoru súdu prvej inštancie predstavuje nemožnosť užívať vinársky domček, čím je im odopierané právo na nerušené a pokojné užívanie ich majetku, v dôsledku prietáhov v konaní vo veci vedenej na Okresnom súde Skalica č.k. 3C/25/2008 v období od 1.7.2004 do 16.2.2011. Žalobcovia si nemôžu vybudovať vinársky domček, pretože vlastníctvo časti pozemku o výmere 300 m² (kde je možné domček vybudovať) je sporné. Súd hodnotí ujmu ako závažnú preto, lebo dlhoročný spor nevyznieva v prospech žalobcov, znižuje ich vážnosť, pretože ich okolie negatívne vníma uvedenú okolnosť odmietaním osoby alebo jej ľutovaním, nedôverou k žalobcom zvlášť v obci s menším počtom ľudí, kde je človek pod drobnohľadom. Žalobcovia sa musia venovať súdnemu sporu a nie voľnočasovým aktivitám. Závažnosť ujmy súd prvej inštancie vidí aj v tom, že žalobcovia sa nemôžu domôcť svojho práva od 90 rokov a tráviť život podľa svojej voľby napriek tomu, že v inej časti rozsudku súd konštatuje, že nárok žalobcov na náhradu škody spôsobenú nesprávnym úradným postupom za obdobie po 17.2.2011 považuje za nedôvodný (odsek 36.) a z obsahu odôvodnenia rozsudku vyplýva, že súd priznáva nemajetkovú ujmu za obdobie prietáhov od 1.7.2004 do 16.2.2011.

21. Ako už bolo vyššie uvedené, v prípade peňažného zadosťučinenia priznaného nálezom Ústavného súdu SR č.k. I. ÚS 17/20111, ide o nárok, ktorý s nárokom na náhradu nemajetkovej ujmy podľa zák. č. 514/2003 Z.z. nemožno stotožňovať, nárok priznaný ústavným súdom nepochybne plní aj funkciu primeranej peňažnej satisfakcie za rovnakú chránenú hodnotu, ktorou je právo na spravodlivý proces bez zbytočných prietáhov. Nakoľko v tomto prípade bola žalobcom v konaní o jej sťažnosti na Ústavnom súde SR poskytnutá nielen nepeňažná satisfakcia (vo forme konštatovania porušenia práva), no tiež satisfakcia peňažná vo výške 24.000 eur bolo povinnosťou súdu prvej inštancie odôvodniť, prečo uvedenú čiastku nemožno považovať za primerané finančné zadosťučinenie za spôsobené prietahy v konaní v rozhodnom období.

22. Pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je dôležitým aspektom to, aby jej výška odrážala všeobecne zdieľané predstavy o spravodlivosti. Pri stanovení výšky nemajetkovej ujmy je nutné použiť princíp proporcionality tiež tým spôsobom, že súd porovná čiastky tejto náhrady prisúdené v iných prípadoch a to nie len v podobných, ale aj ďalších, v ktorých išlo o priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch za prietahy v konaní. Ak zákon nestanovuje ani rámcovo čiastky pre odškodnenie nemajetkovej ujmy, musí sa pri rozhodovaní o jej výške v každom prípade súd oprieť o doterajšiu rozhodovaciu prax a porovnať skutkovo podobné prípady aj v smere výšky priznanej nemajetkovej ujmy. Odvolací súd v tomto smere poukazuje napríklad na vec sp. zn. 10Co/132/2016 (rozsudok KS v TT), kde boli uvádzané jednotlivé rozhodnutia s priznanou výškou nemajetkovej ujmy.

23. Z rozhodovacej praxe Ústavného súdu SR vyplýva, že v prípade porušenia práva na prejednanie veci v primeranej lehote bolo priznané primerané zadosťučinenie vo výške 17.500 eur za 35-ročné konanie (sp. zn. II. ÚS 834/2014), 8.000 eur za 20 a 23-ročné konanie (IV. ÚS 592/2012a III. ÚS 132/2016), 5.500 eur za 16-ročné konanie (sp. zn. II. ÚS 214/2013), 4.000 eur za 16-ročné konanie (sp. zn. II. ÚS

439/2011), 3.500 eur za 14 a 12-ročné konanie (sp. zn. I. ÚS 203/2013 a I. ÚS481/2014), 2.500 eur za 7-ročné konanie (sp. zn. II. ÚS 177/2013, III. ÚS 411/2015), 2.000 eur za 7-8-ročné konanie (sp. zn. II. ÚS 832/2014, III. ÚS 401/2016), 1.500 eur za 8 rokov právnej neistoty (sp. zn. I. ÚS 303/2015), 1.000 eur za 6-ročné konanie (sp. zn. II. ÚS 189/2014, I. ÚS 530/2016).

24. Z rozhodovacej činnosti Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že za neprimeranú dĺžku konania v trvaní 5 rokov a 4 mesiace bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 1.800 eur (J. a J. proti SR zo 7.1.2014), spoločná suma 5.200 eur za konanie trvajúce viac ako 7 rokov bez vydania rozhodnutia (H. a H. proti SR z 15.9.2015), 3.500 eur za konanie v trvaní viac ako 7 rokov a 3 mesiace (X. proti SR zo 14.10.2014), 2.400 eur za konanie o výživné, ktoré trvalo viac ako 5 rokov a 4 mesiace (A. H. proti SR z 19.2.2013), 7.800 eur za konanie trvajúce 11 rokov a 9 mesiacov (S. proti SR z 5.3.2013), 3.100 eur za exekučné konanie v trvaní 5 rokov a 8 mesiacov (I. proti SR z 9.7.2013), 5.500 eur za konanie v dĺžke 8 rokov a 7 mesiacov (X. proti SR z 8.10.2013), 3.000 eur za konanie trvajúce 5 rokov a 8 mesiacov (TNS s.r.o. proti SR z 31.5.2012), 3.250 eur za konanie v trvaní 6 rokov a 5 mesiacov (Z. a Z. proti SR z 12.6.2012).

25. Súd prvej inštancie žiadne porovnanie priznaných súm za porušenie práva na súdne konanie bez zbytočných prieťahov v podobných prípadoch neurobil, pričom z vyššie uvedených rozhodnutí vyplýva, že žalobcovia boli ústavným súdom odškodnení za prieťahy v špecifikovanom období vyššou sumou ako v porovnateľných veciach. Odvolací súd tiež poukazuje na prípady, kedy boli rovnaké žaloby zamietnuté, pretože priznané finančné zadostučinenie ústavným súdom bolo všeobecnými súdmi považované za primerané (8Co/380/2016 KS v BA, 14Co/64/2017 KS v BA a mnohé ďalšie, prístupné na internete).

26. Odvolaciemu súdu z vyššie uvedených dôvodov neostávalo iné, než v záujme zachovania práva sporových strán na riadny dvojinštančný proces so všetkými jeho atribútmi (zahŕňajúci vykonávanie základného dokazovania, dostatočné právne posúdenie veci a vypracovanie rozhodnutia s odôvodnením zodpovedajúcim úprave v § 220 ods. 2 CSP) rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. b) a c) CSP zrušiť a podľa odseku 2 rovnakého paragrafu i zákona, vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

27. Povinnosťou súdu prvej inštancie v ďalšom konaní bude sa riadiť vyššie uvedeným právnym názorom odvolacieho súdu. Podľa názoru odvolacieho súdu skutočnosť, že žalobcovia si nemôžu vybudovať vinársky domček, pretože vlastníctvo časti pozemku o výmere 300 m² (kde je možné domček vybudovať) je sporné a rieši sa v konaní vo veci vedenej na Okresnom súde Skalica č.k. 3C/25/2008, čím je podľa súdu prvej inštancie preukázaný vznik nemajetkovej ujmy na strane žalobcov, nesúvisí s porušením práva na konanie bez prieťahov, na ktoré majú žalobcovia právo, ale súvisí s ich (ne)úspechom v konaní. Ak žalobcovia podali žalobu, musia počítať aj s tým, že v spore môžu byť neúspešní a nikdy nenastane pre nich doba, kedy si budú môcť užívať sporný majetok. Pomer úspechu a neúspechu je v sporových konaniach 50% na 50%. Možno súhlasiť s názorom žalobcov, že je neschopnosťou súdu vec rozhodnúť v tak dlhom období ako je konanie vo veci 3C/25/2008. Zároveň je ale potrebné doplniť, že dĺžka konania závisí aj od aktivít strán sporu a od ich schopnosti svoj nárok nie len tvrdiť, ale aj preukázať. Žalobcovia sú v konaní 3C/25/2008 zastúpení advokátom, ktorý je oprávnený a povinný predkladať dôkazy svedčiace v prospech žalobcov, ak žalobcovia vytýkajú súdu, že sa vo veci sa nariaďovalo v poradí už niekoľkonásobné znalecké dokazovanie (avšak závery znalcov boli vždy rozporné), takéto konanie nesvedčí len o neschopnosti súdu, ale aj o neschopnosti žalobcov preukázať nárok. Žalobcovia majú právo navrhovať znalecké dokazovanie vrátane práva klásť znalcomi otázky a navrhovať, čo bude úlohou znalca vo vypracovanom znaleckom dokazovaní. Evidentne nejde o jasný (učebnicový) príklad sporu (3C/25/2008), v ktorom by žalobcovia vedeli rýchlo a spoľahlivo preukázať odôvodnenosť svojho nároku a doposiaľ žalobcovia nenavrhlí vykonať také dokazovanie, na základe ktorého by boli v konaní úspešní. Tiež nemožno hodnotiť ujmu ako závažnú preto, lebo dlhoročný spor nevyznieva v prospech žalobcov, znižuje ich vážnosť, pretože okolie ich vníma negatívne, odmieta ich alebo ich ľutuje, dokonca im nedôveruje, zvlášť v obci s menším počtom ľudí, kde je človek pod drobnohľadom (ako to uviedol súd prvej inštancie). Je predsa právom každej fyzickej osoby domáhať sa svojich práv v prípade, ak sú porušované, na súde podaním civilnej žaloby (nejde o trestné konanie, kde by existovali pochybnosti, či navrhovatelia nie sú páchatelmi trestného činu, ako protiprávneho konania v zmysle trestného práva). Žalobcovia nekonajú inak, ako v súlade s platným právnym poriadkom a neexistuje dôvod, aby ktokoľvek v ich okolí hodnotil ich konanie v

negatívnom smere. Ak ich okolie podanie žaloby chápe negatívne, ide o zásadné nepochopenie uplatňovania práv každého občana v civilnom konaní. Neznalosť problematiky podania civilnej žaloby zo strany okolia žalobcov ale nemôže objektívne zasiahnuť do cti a dôstojnosti žalobcov a je na žalobcoch, aby svojimi postojmi a vysvetľovaním jasne takýto názor pred okolím prezentovali. Následne je možné očakávať, že nikto z okolia ich nebude ľutovať, nebude ich odmieťať a bude im dôverovať. Napokon žalobcovia sú disponentmi žaloby a môžu ju kedykoľvek zobrať späť, ak samotná existencia civilného sporu má na ich postavenie a medziľudské vzťahy tak negatívne a nepriaznivé ohlasy ako opisujú. Súd tiež nemôže zohľadňovať dĺžku prieťahov (nekonania súdu) od počiatku až doposiaľ, môže prihliadať len na prieťahy v rozhodnom období tak, ako bolo konštatované vyššie.

28. Súd prvej inštancie opätovne vypočúje žalobcov a bude zisťovať existenciu nemajetkovej ujmy na strane žalobcov v priamej príčinnej súvislosti s existujúcimi prieťahmi v civilnom konaní 3C/25/2008 vedenej na Okresnom súde Skalica za obdobie od 1.7.2004 do 16.2.2011 (pretože za ďalšie obdobie bol nárok žalobcov zamietnutý a v tejto časti rozsudok nadobudol právoplatnosť). Je potrebné zohľadniť civilný charakter sporového konania, predmet konania z hľadiska jeho významu pre stranu (nejde o trestné konanie, konanie starostlivosti o maloletých, o osobnom stave, pracovnoprávny spor, konanie týkajúce sa života a zdravia) ale o uplatňovanie vecných práv. Súd prihliadne aj na osobné pomery žalobcov či iné konkrétne skutkové okolnosti prípadu; zvýšený význam predmetu konania pre osoby poškodených navrhovateľov musia navrhovatelia v konaní nielen tvrdiť, ale aj spoľahlivo preukázať. Súd prvej inštancie v prípade, ak zistí, že nárok žalobcov je opodstatnený (aj keď len čiastočne) výšku priznanej sumy odôvodní aj z hľadiska jej porovnateľnosti s inými, podobnými prípadmi, aby bol dodržaný princíp proporcionality a prihliadne ku skutočnosti, že žalobcom bola za porušenie ich práva na spravodlivý proces, ktorý zahŕňa konanie bez zbytočných prieťahov priznaná nemajetková ujma 24.000 eur Ústavným súdom SR a zároveň sa vysporiada s argumentáciou žalovaného, prečo uvedenú sumu nemožno považovať za primeranú vzhľadom k okolnostiam daného prípadu. Po doplnení dokazovania vykonané dôkazy súd vyhodnotí, vo veci opätovne rozhodne a rozhodnutie v súlade s § 220 ods. 2 a 3 CSP odôvodní.

29. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie i o trovách tohto odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP). Súd prvej inštancie posúdi trovy konania v zmysle 255 CSP (ktorý neprevzal úpravu § 142 ods. 3 OSP). Zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu (sudcovské právo). V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Žalobcu nemožno zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu. V sporoch o zaplatenie nemajetkovej ujmy žalobcovia často svoju ujmu ocenia vyššie, ako im je napokon priznaná po vykonanom dokazovaní. Nebolo by spravodlivé a v súlade so satisfakčnou funkciou nemajetkovej ujmy požadovať od žalobcu, aby svoju ujmu podceňoval len preto aby potom nemusel nahradiť trovy konania. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania v prípadoch ochrany osobnosti je potrebné rozlíšiť, čo je základné a čo sprevádzajúce (porovnaj napr. nález ÚS ČR III.ÚS 170/99). Za základné sa považuje konštatovanie, že právo žalobcu porušené bolo a výška nemajetkovej ujmy je potom druhotná a nadväzujúca. V prejednávanej veci sa žalobcovia nedomáhajú určenia, že ich právo bolo porušené, domáhajú sa zaplatenia nemajetkovej ujmy (ako náhrady nemateriálnej škody) podľa osobitného zákona, preto podľa názoru súdu v prípade, ak súd ich žalobe čo i len čiastočne žalobe vyhovie prizná im plnú náhradu trov konania (počítanej za úkon právne služby z priznanej sumy), pretože priznanie nároku záviselo od úvahy súdu.

30. Uznesenie prijal senát odvolacieho súdu hlasovaním v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP). Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prevej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).
V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).